

ГЛАСНИК

HERALD OF THE ST. SAVA CHURCH OF BOSTON
JUNE 1995

СПОМЕН ХРАМ ✕ СВЕТОГ САВЕ

НА

БРАЧАРУ

* IT'S TIME TO ACT *

Dear Parishioners,

In a few days, God willing, we will sign the purchase closing for the Wakefield property, and then finally, have our own building for worship, as well as, a small hall and a rectory.

As you may or may not know, there is not an existing church inside the building. Because of this, we must all work together to create a functional church. Also, our parish is in need of many liturgical items which are necessary for worship. Therefore, I am appealing to you to consider donating an item from the list below. You may dedicate any item in the memory of a deceased relative or friend or for the health of someone you love. It is my pleasure to announce that Mr. and Mrs. Vlada Ilijevski have volunteered to donate the wedding crowns for our church. Let us all follow in their example by offering to donate one of the items listed below. Please consult me if you are willing to purchase an item for our church.

Also, I would like to announce that Mr. Walter Dropo and his sister, Zorka, have offered to donate several appliances for the new parish building. I would like to thank them, and the Ilijevski family for their generous gifts. May God bless them and all of you.

Sincerely,

Fr. Aleksandar Vojnovic

Fr. Aleksandar

Prices:

1.	Putir i diskos (Holy Chalice) gold plated	\$ 725- 2500
2.	Kadionica (Censer)	125- 1700
3.	Sud za Sveto Miro (Holy Myrrh container)	100- 165
4.	Darohranilnica (Tabernacle)	595- 4500
5.	Petohlebnica za Litiju (Lity Tray)	650- 3500
6.	Pribor za Princesce Bolnih (Hospital Kit)	195- 850
7.	Kutija za Predjeosvecene darove (Presanctified Liturgy Box)	275- 850
8.	Sasud za Toplotu (Hot Water Cup)	95- 475
9.	Posuda za Naforu (Holy Bread Plate)	375- 525
W 10.	Metlani Krst (Cross)	165- 550
11.	Krst sa Postoljem (Standing Cross)	140- 775
12.	Ripide (Processional Set)	675- 1250
13.	Svecnjaci (Candle Holder) single \$200 multi	825
W 14.	Kandilo (Vigil Lamp) gold plated \$150 metal	25
W 15.	Krune za Vencanje (Wedding Crowns)	550
16.	Plastanica	675
17.	Krstionica (Baptismal Font)	1900- 5500
18.	Posuda za Svetu Vodu (Holy Water Font)	475- 1800
19.	Cirak za Kadionicu (Censer Stand)	250
20.	Barjaci	875- 1575
21.	Odezde (Vestments)	400- 2000
22.	Ikone (Icons)	
23.	Zavesa i Prekrivaci	
24.	Nalonj za Evandjelje	
25.	Nalonj za Ikonu (Icon Stand)	1600-2500
26.	Bogoslužbene Knjige	

THE HOLY ASSEMBLY OF BISHOPS OF THE SERBIAN ORTHODOX CHURCH

COMMUNIQUE of the regular meeting of the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church held at the Patriarchate May 15-26, 1995

This year's regular meeting of the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church opened at the Monastery Milesevo on May 14, in honor of the 400th anniversary of the burning of the relics of Saint Sava, the first Serbian archbishop. The Assembly concluded its work at the Patriarchate in Belgrade.

In addition to routine business, this year's Assembly gave particular attention to the difficult circumstances in the dioceses in areas terrorized by war, especially by the genocide carried out in Western Slavonia by the Croatian army and police against the innocent population.

One of the important themes of this meeting was the question of the Orthodox Diaspora, in connection with the recommendations of the Pan-Orthodox commission held in Chambessy (1993), and with the decisions made by the consultation of the Orthodox bishops of North America held in Ligonier (Pennsylvania, 1994).

The Assembly also made the decision and gave directives for the working out of a common Constitution for all our dioceses in America and Canada and Australia, also concerning itself with the question of our diocese in Western Europe, especially the life and work of the newly-formed Western European Diocese.

The Assembly of Bishops is very concerned about new divisions among the Serbian people, the renewal of neo-communist ideology, the spread of sects and a sectarian spirit among the people.

The question of the advancement of church education, and changes and updating of instructional plans and programs in the highest, upper, and middle levels of our theological schools was one of the main themes of this regular meeting. Decisions were also made concerning the preparation of textbooks for religious instruction in the schools of the Serbian Republic [Bosnia] and the Republic of Serbian Krajina.

The Assembly greeted with approval the opening of the candle factory at the Patriarchate of Sremski Karlovac with the assurance that it will be able to meet all the Church's needs for candles.

The Bishops' Assembly concluded with regret that the episcopate of the so-called Macedonian Orthodox Church remains stubborn in its schism, and so has confirmed its decision of 1967 breaking liturgical communion and ecclesiastical unity with these bishops until such time as they return to the canonical order of the Orthodox Church.

There was also discussion at the Assembly about relations with the World Council of Churches and the ecumenical movement in general.

On the feast of Saints Cyril and Methodius, Enlighteners of the Slavs, the members of the Assembly joined His Holiness Patriarch Pavle in serving the festal liturgy in the new church of Saint Sava on Vracar, and held a prayer service for the salvation and enlightenment of the greatly-suffering Serbian people, as well as a memorial service for all the innocents killed in Western Slavonia.

In order to bear witness to the suffering of his people, to gather aid for the numerous refugees from the Slavonian Diocese, and to assist Metropolitan Irinej of New Gracanica, the Assembly has sent Bishop Lukijan of Slavonia to the United States of America for a period of time.

At the conclusion of its meeting the Assembly sent a message for publication on the occasion of the fiftieth anniversary of the victory over Nazism and fascism and of the fifty-year suffering of Serbian Orthodox people.

The following new members were elected to the Holy Synod of Bishops for a two-year term: His Eminence Metropolitan Nikolaj of Dabro-Bosna, and His Grace Bishop Stefan of Zica. The Holy Synod therefor is now composed of His Holiness Patriarch Pavle as president: Metropolitan Nikolaj of Dabro-Bosna, Bishop Stefan of Zica, Bishop Irinej of Nis, and Bishop Chrysostom of Banat.

THE EUCHARIST

"For I received from the Lord that which I also delivered to you: that the Lord Jesus on the same night in which He was betrayed took bread; and when He had given thanks [Gr. *eucharistesas*], He broke it and said, 'Take, eat; this is My body which is broken for you; do this in remembrance of Me.' In the same manner He also took the cup after supper, saying, 'This cup is the new covenant in My blood. This do, as often as you drink it, in remembrance of Me'" (1 Cor. 11:23-25).

With these words—quoting the same words of Christ in Luke 22:19, 20—St. Paul instructs the Corinthians concerning the Eucharist, the giving of thanks. Some two thousand years after Jesus gave Himself "for the life of the world" (John 6:51), there are in Christendom at least three different interpretations of His words.

How Do We View the Eucharist? For the first thousand years of Christian history, when the Church was visibly one and undivided, the holy gifts of the Body and Blood of Christ were received as just that: His Body and Blood. The Church confessed this was a mystery: The bread is truly His Body, and that which is in the cup is truly His Blood, but one cannot say *how* they become so.

The eleventh and twelfth centuries brought on the scholastic era, the Age of Reason in the West. The Roman Church, which had become separated from the Orthodox Church in A.D. 1054, was pressed by the rationalists to define *how* the transformation takes place. They answered with the word *transubstantiation*, meaning a change of substance. The elements are no longer bread and wine; they are physically changed into flesh and blood. The sacrament, which only faith can comprehend, was subjected to a philosophical definition. This second view of the Eucharist was unknown in the ancient Church.

Not surprisingly, one of the points of disagreement between Rome and the sixteenth-century reformers was this issue of transubstantiation. Unable to accept this explanation of the sacrament, the radical reformers, who were rationalists themselves, took up the opposite point of view: the gifts are nothing but bread and wine, period. They only represent Christ's Body and Blood; they have no spiritual reality. This third, symbol-only view helps explain the infrequency with which some Protestants partake of the Eucharist.

The Scriptures and the Eucharist. What do the Scriptures teach concerning the Eucharist?

(1) Jesus said, "This is My body . . . this is My blood." (Luke 22:19, 20). There is never a statement that these gifts merely symbolize His Body and Blood. Critics have charged that Jesus also said of Himself, "I am the door" (John. 10:7), and He certainly is not a seven-foot wooden plank. The flaw in that argument is obvious: at no time has the Church ever believed He was a literal door. But she has always believed the consecrated gifts of bread and wine are truly His Body and Blood.

(2) In the New Testament, those who receive Christ's Body and Blood unworthily are said to bring condemnation upon themselves. "For this reason many are weak and sick among you, and many sleep" (literally, "are dead"; 1 Cor. 11:30). A mere symbol, a quarterly reminder, could hardly have the power to cause sickness and death!

(3) Historically, from the New Testament days on, the central act of worship, the very apex of spiritual sacrifice, took place "on the first day of the week, when the disciples came together to break bread" (Acts 20:7). The Eucharist has always been that supreme act of thanksgiving and praise to God in His Church.

THE LORD'S PRAYER

By Bishop Nikolai

This is the most frequent prayer the Christians of all shades and quarters are using every day. In this prayer we turn to our Father who is in heaven with the following seven petitions:

THE FIRST PETITION: Hallowed be Thy Name. God has honored us by the permission that we dare call Him our Father. We therefore should honour His name, and keep it as the most holy above all other names. The great angels in heaven, our elder brethern, do not rest day and night saying: **Holy, Holy, Holy Lord God Almighty** (Rev. 4.8). So shall we also hallow the name of our heavenly Father. In doing so, as often as possible, we are gradually becoming holy too, fulfilling thereby God's order: **Be ye holy, for I am holy** (1 Pet. 1.16). Those who use the holy name of their Creator negligently, or even slandering, are as natural brute beasts, made to be taken and destroyed, because they speak evil of things that they understand not, and shall utterly perish in their own corruption (11 Pet. 2.12). But you, O Christians, should know, that the name of the Highest, when hallowed, gives power and great energy to accomplish whatever is positive and good on one side, and to destroy whatever is evil on the other. And moreover, in the darkest hour of suffering whosoever shall call upon the name of the Lord, shall be saved (Rom. 10.13).

THE SECOND PETITION: Thy Kingdom come. The kingdom of God is the kingdom of the Father and of the Son and of the Holy Ghost. The Trinity of love, wisdom and power, all the three in inseparably unity. That kingdom is invisible as our soul is invisible. **God's kingdom cometh not with observation, for behold the kingdom of God is within you** (Lk. 17.20-21). When our soul is filled with love, wisdom and power, then God abides in us, and where is the King there is His Kingdom. The Kingdom of God is not of this world, therefore we should not expect to see the establishment of a universal kingdom of God in this world. In this world however the Kingdom of God is represented by the Church of Christ, the Church in the field, with a mixture of wheat and tares, struggling for purity. But there is another Kingdom of God, which is in heaven and which contains pure wheat with no tares, a triumphant Church crowned with victorious glory. O Christians, your short span of life on this planet is the only and unique opportunity to win all or to lose all. Not as a prize at a horse race you win, without your personal efforts, but with resolute exertion (Mt. 11.12) and much tribulation (Acts 14.22). Take care therefore to become a pure wheat of God without tares, before God's angels, God's reapers, come to take you out of this world.

THE THIRD PETITION: Thy will be done in earth as it is in heaven. Who in heaven is doing God's will? The Angels. Says the Psalmist: Bless the Lord ye his angels, that excel in strength, that do His commandments, hearkening unto the voice of his word. Bless ye the Lord, all ye His host, ye ministers of His, that do His pleasure (Ps. 103, 20-21). There are three wills: the good will of God, the evil will of the devil, and between these two the wavering will of man. All our spiritual strategy should be to follow the good will of God and to abhor the evil will of the devil. Jesus Christ is the supreme example of obedience to the will of His heavenly Father. I have come, said He, down from heaven, not to do mine own will but the will of Him Who sent me (John 6.38). The will of God leads us to life, the will of the devil to death. Therefore, O Christians, cease wavering, flee death and choose life.

THE FOURTH PETITION: Give us this day our necessary bread. Why bread alone? Because bread is basic food of human beings. It is possible to live on bread longer than on any other single food product. Bread is mentioned on the first pages of the Bible in connection with Adam: In the sweat of thy face, said God, shalt thou eat bread, till thou return unto the ground (Gen. 3.19). Why do we ask bread from God, since we ourselves can get it from earth by our labour? Because we can only plough and sow the seed, but to grow it depends on light, rain, wind, and other circumstances and elements, over which God alone dominates (See I Cor. 3.7). — Why do we ask bread only for today? Because we are not certain whether we shall live tomorrow. Also because God wants us to be carefree concerning our physical food ("all these things do the Gentiles seek" Mt. 6.32) and to take much more care of the spiritual food for our immortal souls. There is earthly food and there is heavenly food. The heavenly food is Jesus Christ Himself, His word, His power, His body and blood, His love. I am the bread of life, said He, and went on saying: Verily, verily, I say unto you, except ye eat the flesh of the Son of man, and drink His blood, ye have no life in you (John 6.35, 53). Feed therefore, O Christians, your perishable bodies with necessary earthly food, but let not your immortal souls starve on famine. Feed your immortal souls with the immortal bread which is Christ the Lord Himself.

THE FIFTH PETITION: And forgive us our debts as we forgive our debtors. In St. Matthew's it is said debts, and in St. Luke's sins, which has the same meaning. For every sin, be it against other men, or against nature, or against ourselves, is a sin against God, violation of God's commandments, and thus a debt to God. If you intentionally destroy your neighbor's car, you commit a sin against your neighbor and become a debtor to him. Only he may forgive you, if you repent and make reparations. In the best turn of things however you remain a debtor of God, and must ask God's forgiveness. Many

tongues are quick to say "I have no sin at all". But, if we say that we have no sin, we deceive ourselves, and the truth is not in us (I John 1.8) Only Jesus Christ was sinless without any sin. Therefore only His pure sacrifice could cleanse us from all our sins. — Asking God our Father for forgiveness we pledge in this petition to forgive our debtors. That is fair and right. For says the Lord: "If ye forgive men their trespasses, your heavenly Father will forgive you. But if ye forgive not men their trespasses, neither will your Father forgive your trespasses. And in some other place: "If thy brother trespass against thee, rebuke him, and if he repent, forgive him" (Lk. 17.3). When Peter asked Jesus: "Lord, how oft shall I forgive him? till seven times?" Thereto answered Jesus: "I say not unto thee until seven times, but until seventy times seven" (Mt. 18.22). This is, O Christians, both the law of justice and of brotherly love. Remember: you are sinning every day probably more than seventy times seven, if not in actual deeds, then in words, thoughts and wrong feelings. God will forgive you, if you forgive others.

THE SIXTH PETITION: And lead us not into temptation. God is trying, not tempting. God is testing our Faith, love and sincerity, in order to strengthen our character. Satan is tempting with false promises in order to destroy us. We must therefore make difference between God's testing us toward life, and satanic temptation toward death. As gold is tried with fire, so God is trying the faithful with some suffering. (I Pet. 1.7). Sometime however, God allows Satan to tempt men, yet He does it in order to make men victorious over Satan. Jesus Himself was tempted, but He overcame the temptations: **Then the devil leaveth Him, and behold, angels came and ministered unto Him** (Mt. 4.-11). The righteous Job was sorely tempted by Satan, but at the end he defeated Satan and was restored by God to health and long life and fame (the Book of Job). St. Paul speaks of his own experience: **there was given to me a thorn in the flesh, the messenger of Satan, to buffet me, lest I should be exalted above measure** (II Cor. 12.7). God knows our human frailty, and, according to the apostle: **God will not suffer you to be tempted above that ye are able to endure** (Cor. 1, 10.13). And here is what St. James says: **My brethren, count it all joy when ye fall into diverse temptations, knowing that the trying of your faith worketh patience. . . . . leading all to perfection** (James 1.2-3). The same apostle says: **Every man is tempted . . . by his own lust, not by God.** (James 1.13-14). Keep in memory, O ye Christians, what Christ promised to those who are victorious over diabolic temptations: **I will give to him, says the Lord either to eat of the tree of life; or the crown of life; or the hidden manna; or the power over nations; or the white raiment; or to sit with me in my throne.** (Rev. Chapter 2 and 3).

THE SEVENTH PETITION: But deliver us from evil. It is the same as to say: Deliver us from the evil one, i. e. Satan. For Satan is

the initiator and causer of all evil (Isa. 14.12). The Lord Jesus called him a murderer from the beginning, and abideth not in the truth, because there is no truth in him. He is a liar and the father of it (John 8.44). He is the sower of tares and thorns and thistles on God's field; enjoys in men's discensions, hatred, impure passions and vices, in godlessness, infidelity, slanderous words and final destruction of human beings, both body and soul. The apostles received from Christ the power over the evil spirits, to drive them out of men. Our ancient Eastern Church still possesses that power. We are taught, not to fall into snares of Satan but to resist: **Resist the devil and he will flee from you**, says St. James (4.7). St. Paul advises to persist in prayer and watchfulness, lest Satan should get an advantage of us; for we are not ignorant of his devices (II Cor. 2.11). And St. John: I write unto you, young men, because ye have overcome the wicked one (I John 2.13). Two things, O Christians, you should constantly remember:

First, to be lenient toward a sinning man, knowing that Satan is the originator of all sins; and

Second, to lay a special stress upon this seventh and last petition, knowing that you can't deliver yourselves from the evil one without the help of God and the power of the Cross of Christ.

And finally, jubilantly exclaim to our heavenly Father: **For Thine is the kingdom and the power and the glory forever. Amen.** The erstwhile malicious prince of this world preposterously claimed all the three for himself. But the heavenly Prince of peace regained them for His Father.

СВЕТИ ВЕЛИКОМУЧЕНИК КНЕЗ ЛАЗАР

(15. Јун)

Религиозни идеали средњовековне Србије добили су свој завршни и сасвим особен израз у лику великомученика кнеза Лазара. Од покрштавања у IX веку па све до овог доба, до последњих деценија XIV века, Србија је прешла велики пут христинијанизације упоредо са стварањем, сопствене независне државе и уздизањем на ступањ европске културе тога времена. Током ових неколико столећа, пуних пет стотина година, у Српском народу делује Хришћанска црква, православље зрачи из Византије па се стварају и обликују православни хришћански идеали, морал, поглед на историју и смисао постојања, процењују се вредности у људима и збивањима. Обогаћује се традиција духовности, смењују типови светости: апостолат словенских учитеља, солунске браће Кирила и Методија и њихових ученика; пустињаштво светаца између Риле и Шаре; светогорска монашка преподобност у комбинацији усамљеног тиховања и мисионарске акције; светост владара, и архиепископа и патријараха, који су стварали предуслове за напредовање Србије на светском плану и за процват српске цркве, - све је то ушло у сложену представу српског народа о томе шта је на врхунцима његовог историјског успона, ка чему он има да тежи, какве су и какве мора да буду његове духовне размере.

Сва ова традиција духовности добија у кнезу Лазару један нов израз, који ће веома много утицати на српску националну свест и понашање народа у дугом и мрачном раздобљу турског ропства. Важно је што је тај израз присутан не само у првим, веродостојним средњовековним списима о кнезу Лазару и косовском боју него и у традицији народне епске песме.

Углед који је Лазар наследио од оца Припца Хребелановића, Душановог логотета, и сродничка веза са лозом Немањића по жени Милице, доста далека, нису у стварању тога култа одиграли пресудну улогу. За историјску свест српског народа о кнезу Лазару као да није била толико значајна Лазарева биографија колико утисак што је на савременике и потомке оставила Лазарева смрт, трагична и речита у својој мученичкој једноставности. Разуме се, морало је бити важно и све што је Лазар чинио пре тога: поступно и мудро спасавање државе после Душанове смрти и распада царства; подизање

храмова и манастира; неговање уметности и књижевности измирење са Цариградском патријаршијом и признање српске црквене независности што га је издејствовао 1375; далековидо окретање Светој Гори као ризници духовне свести и културе српског народа у часу његове најозбиљније духовне угрожености. Све то, поготову у црквеној свести, у традицији монаха, свештеника, епископа и патријарха, у успоменама српског племства и простог народа, обезбедило би Лазару углед и поштовање и да није било косовског боја. Али је косовски бој, ипак, био пресудан. Србија је на њему „изгубила царство“, али добила свеца који ће вековима изражавати свест о трајним духовним опредељењима и идеалима српског народа.

Формула Лазареве светости је врло једноставна: између царства небеског и царства земаљског - одабрао је царство небеско. У ствари, то није новост и није Лазарев изум, ни неки наш српски изум. То је прастара хришћанска, јеванђелска формула. То и јесте порука цркве. Христово царство „није од овог света“, Христос проповеда и објављује „царство небеско“; идеал апостола Павла је „царство Божје“ као „праведност, мир и радост у Духу светом“; идеал првих хришћанских мученика је управо то царство Духа, то је небески идеал доживљен као најистинитија стварност. И за Лазара је, дакле, идеал царства небеског - најистинитија стварност. Лазарево опредељење је, зато мученичко опредељење у духу древних „сведока“ (мартира) царства небеског. Али је у томе и нешто ново, за Србију пресудно. У једној новој историјској ситуацији, у предвечерје одсудне битке с крвавим мисионарима друге вере, у томе Лазаревом опредељивању изразила се свест о вредности и правим циљевима хришћанског света у целини. Није се то бранио Лазар, није се бранила Србија, бранило се „царство небеско“, једна вишестолетна историја у знаку крста, једна трајна, освештана усмереност европског света. Историчари могу говорити о одбрани европског и свог феудализма, о социјалним и економским разлозима. То је истина. Али то није с в а истина о Лазару. У позадини историјских збивања стајале су и неке крупније историјске вредности, оно што чини темељ човекове културне егзистенције. Стајале су неке крупне, вечне дилеме. Без обзира, зашто, шта Лазар заиста рекао и мислио уочи косовског боја, српски народ је његову смрт схватио као жртву и мучеништво, и као сведочанство сопствених духовних стремљења и симбол сопствене националне судбине. Лазарева смрт је порука мученичког херонизма завештана оним генерацијама које ће морати да издрже и савладају турско ропство: са једним небеским идеалом у срцу браниће се потом слобода своје духовне личности, слобода свести о себи, оне с којом ћемо ући у нова бурна и велика времена.

ВИДОВДАНСКА БЕСЕДА У ЦРКВИ СВЕТОГ ВАЗНЕСЕЊА У ЛОНДОНУ 1952 ГОДИНЕ

*"Рече Господ: Благо онима који плачу, јер ће се утешити...
Тешко вама који се смејете сад, јер ћете заплакати"
/Мат. 5, 5; Лк. 6, 25/.*

Ево дана опевана, ево дана осликана, ево дана оплакана, ево нам опет Српског Видовдана.

Чудо како један једини дан може да промени историју и судбу једног народа, па чак и једног континента. Дан Константинове победе над Максенцијем донео је слободу Христовој цркви после 300 — годишњег гоњења и мучења. Дан битке код Поатјеа под Карлом Мартелом спасао је Западну Европу од "потопа аријевског мора". Један дан на Ватерлоу запечатио је судбу Наполеонову и променио ток европске историје. Дан изненадне смрти цара Душана отворио је капију исламској поплави хришћанског Балкана. Видовдан је пак био последњи јуначки отпор тој поплави али и слом последње бране против ње.

Отуда је Видовдан дан туге, али и славе, дан тужне славе. Дуготрајан смех смењен је дуготрајним плачем. И обистинила се реч Христова: "Тешко вама који се смејете сад јер ћете заплакати". Отимање великаша о власт над својим сопственим народом смењено је исчезнућем великаша и робовањем народа под туђинском влашћу. Тако је то било и дуго је трајало. *Дуго.*

Под дугим робовањем народ је почео читати Видовдан не само као један датум него као и задатак од Бога му задати. Одржати веру и поново се удостојити слободе, тако је народ разумео тај Видовдански задатак. Одржати праву веру под искушењима и на мукама и удостојити се златне слободе кроз покајање и очишћење — овај задатак, кога неки називају *завет*, народу је бивао све јаснији од колена до колена и из столећа у столеће, док се није навршило време. Да, док се нису набројале године српског робовања, таман онолико колико и године робовања народа израиљског под мисирским фараонима. А када "земан дође ваља војевати", Српски народ је био апостолски оснажен вером и удостојен слободе. Тада је могао и народ дићи устанак.

То је био устанак једног чисто сељачког народа, без великаша и феудалиста, без научника и школованих политичара — један изузетан феномен у историји Европе. То је био устанак народа заборављеног од света, освештаног молитвом, очишћеног сузама и духовно узраслог до

престола Божјег, тако да је могао видети отворена небеса и читати "небеске прилике".

Оно што је свилена долама на Косову изгубила, сељачка је гуњача у устанку задобила. Лазар је проклињао ко не дође "у бој на Косово". Морао је проклињати због раздора и растројства великаша. Карађорђе није имао потребе да проклиње, јер је сав народ био слојан и једнодушан, и на његов позив устала је сва "кука и мотика" и дигла се "раја ко из земље трава". Али и они у долама као и ови у гуњачи једнаки су били по јунаштву и пожртвовању; никада сличнији потомци претцима, и то у временском размаку од пола хиљаде година.

Наша народна црква учинила је правду и Косовским и устаничким јунацима спојивши њихов спомен празновања у један дан – Видовдан. И држава српска /док је била српска/, празновала је свечано тај дан заједно са црквом. Али у Југославији са презрењем српскога имена, презрен је био и Видовдан.

Мукло и нечујно скинут је са националног календара само да би се угодило мањини и тобож одржала држава. И тако, и Видовдан и Савиндан, прешли су у искључиво достојање цркве. Но тиме су наши државоградитељи увредили српску већину у оба света, а нису угодили мањини нити државу одржали. Кумиру земаљског царства принели су царство небеско, а некаквом "дану примирја" и "дану уједињења" велики Видовдан. Смејали су се светињама српске историје, у овом као и у многоструком другоме, као "застарелим и преживелим". Зато сада плачемо, и криви и прави и они у Отаџбини и они у расељењу.

Плачу деца за очевима својим, мајке за синовима, жене за мужевима. Више од десет година растављени они вену од чежње за састанком када ће се тешко моћи препознати. Плачу српски ратници у Британији, сада работајући у рудокопима и угљенокопима за насушни хлеб, од кога одвајају и шаљу својима у Отаџбину, да и једни и други не буду сити. Плачу Александрови јунаци у Аустралији, истребљујући крокодиле по рекама и змије по пустарама, док њихова нејач кулчећи идолу државном нема ни снаге ни времена на претек да сасече коров око своје куће /на коју морају и кирију да плаћају/. Плачу српски официри и домаћини у Немачкој где служе као полиција да би се одржала она држава, која је прва погазила и поробила њихову земљу.

Плачу и Срби староседеоци у Америци и Канади који су с тешким трудом зарађивали и слали на подизање својих домова, школа и цркава у Старом Крају; плачу када чују да је све то разрушено и опљем сажежено заједно са њиховом чељадом. Плачу учитељи и професори, генерали и министри наши служећи као келнери по кафанама и рибарујући ноћу патосе у великим зградама слободних земаља. Плаче она интелигентна сиротиња наша у Јужној Африци што мора да се труди да скупи туђу кућу, док се њихова руши до темеља. Плачу Срби и Српкиње по државама Јужне Америке, под ненавикнутим подневљем, где далеко од славних задужбина својих царева и краљева траже гдегод православни олтар да се могу причестити. Плачу рањеници и болесници српски по

болницама у туђини, јер умирући губе наду да ће се видети са својим милим и драгим у овом свету. Сви плачу, сав народ Светосавски, и свуда, свуда по глобу земаљскоме. Плачу, али у потаји, плачу кад легну у постељу и потону у сећања, што је некад било а што сада јесте. Плачу а крију сузе од слободних народа, да се ови не би зачудили или подсмехнули. Плачу пред Богом а не пред људима. А Бог види и броји сваку сузу сиротињску.

Но питаће неко: шта вреди плакати? Није ли плач особина слабих и немоћних? Зар сузе не ослабљују снагу и не убијају енергију људи?

Не, браћо моја, не и никако! Гле, и Христос је плакао, још је назвао и блажени, оне који плачу. Плакали су апостоли Христови и светитељи и сви племенити људи од искона. Плакао је и Свети Сава, и сасушио се од плакања. Заплакао се понекад и делибаша Марко. Плакао је, како сазнајемо од очевидаца и краљ Петар II, плакао је често над јадом свога народа.

Сухе очи су као пресушени извор. Бежи од човека који се хвали да никада у животу није плакао. Сузе су дар Божји, кажу велики православни духовници. *Сузе су лек, а не отров. Сузе снаже, а не слабе.* Сузе доносе утеху и мир. "Исплачи се — каже се код нас — па ће ти бити лакше". И бива! Да је мајка Јутовића могла "од срца сузу пустити" не би препукла. Знао је наш премудри Господ шта говори кад је рекао: *Благо онима који плачу...* Срби су то безброј пута доживели и потврдили. Јер су врло често налазили утеху у плачу, да, и доказали да је плач велика позитивна сила. Они који се вазда смеју нису за велика дела. А који плачу пуни су доброте, милости и праштања. Способни су да разумеју туђу невољу и брзи да притекну у помоћ. Миротворци су и сјединитељи завађене браће. Они су прави синови Божји и кћери. Често су сузе односиле победу где мач није могао. Јер иза њих, они који плачу, дејствује свемоћни Бог.

Немојмо се, дакле, стидети плача, него се стидимо себичности, злурадости и мржњи, која је сува као јехтика и суши душу као што јехтика суши тело. Свака суза над општом народном несрећом приводи нас ближе Богу и ближе остварењу нашег идеала.

А велики дан Видовдан, тај живи споменик над милионима умрлих, не може се ни прославити без суза, и то суза захвалности великим претцима нашим, и суза покајања ради очишћења и суза сажаљења браће у невољи, и суза вапијућих Богу за помоћ и спасење, најзад и суза радосница — ако Бог да, да као што и хоће у часу када се испуне наша национална надања.

Све Богу на славу и Србадији на срећу и благослов. Амин. Боже дај!

Упокој Госпode све оне многомиллионе жртве од Косова до наших дана, који се принесоше за веру и слободу. А м и н.

Епископ Жички Николај

